

BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTET

Postboks 8036 DEP
0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref: 2023/64518-1

Arkivkode: 2.4.3

Dato: 21.02.2023

Høringssvar - Forslag til forskrift om Bufetats saksbehandling ved tilbud om barnevernstiltak til kommunen

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) viser til Barne- og familiedepartementets invitasjon til å gi høringssvar til ny forskrift om Bufetats saksbehandling ved tilbud om barnevernstiltak til kommunen.

Innledende bemerkninger

Direktoratet støtter behovet for en ny forskrift om Bufetats saksbehandling ved tilbud om barnevernstiltak til kommunen, og vi støtter blant annet forslaget til formålsbestemmelse. Vi mener forskriftsutkastet hovedsakelig fremstår som godt og klargjørende for å bidra til forutsigbar samhandling mellom Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) og kommunen til barnets beste.

Forskriften vil etter vår vurdering bidra til at det blir klarere hva den enkelte kommune kan forvente av Bufetat, hvilke oppgaver Bufetat har ansvaret for, samt krav til Bufetats saksbehandling som frister, dokumentasjon og lignende. Klargjøring av Bufetats ansvar vil bidra til å tydeliggjøre kommunens ansvar. Samtidig ser vi et behov for presiseringer av saksbehandling og ansvar på kommunalt nivå. Av pedagogiske grunner ville det også vært klokt å kunne omtale ansvaret på kommunal side. Dette for å legge til rette for god samhandling.

Nedenfor følger Bufdirs øvrige innspill. Hvor noe annet ikke er sagt, støtter Bufdir departementets forslag.

Innspill til høringsnotatets punkt 4.2 og forskriftsforslagets kapittel 2 - Utøvelse av bistandsplikten

Hvem skal ha siste ordet ved valg av type tiltak i akuttsituasjoner?

Utkast til forskriften § 4 første og siste ledd:

Bufetats plikt til å bistå kommunen (bistandsplikt) utløses når kommunen anmoder om bistand til plassering av barn i fosterhjem, barnevernsinstitusjon eller i akutttiltak, jf. barnevernsloven § 16-3 annet ledd. Bufetat skal tilby et tiltak så raskt som hensynet til en forsvarlig saksbehandling gjør mulig. Akutttiltak skal tilbys umiddelbart.

...

Dersom Bufetat og kommunen er uenige i om barnet bør tilbys fosterhjem eller institusjonsplass, skal Bufetat tilby den type tiltak som kommunen ber om. Dette gjelder både ved planlagte og akutte tiltak.

Tydeliggjøring i forskriften av at Bufetat skal tilby akutttiltak *umiddelbart* må etter vårt syn sees i sammenheng med at det i dag er kommunen som etter gjeldende rett har det siste ordet ved valg av type akutttiltak (institusjon eller beredskapshjem).

Bufetats mulighet til å lykkes med å oppfylle bistandsplikten, og en risiko for at barn ikke får tiltak til rett tid, må også ses opp mot stadig større utfordringer med å rekruttere fosterhjem og beredskapshjem.

Dersom Bufetat får det avgjørende ordet ved beslutning om tiltaksvalg, vil dette bidra til at Bufetat i større grad vil kunne oppfylle kravet om å umiddelbart tilby tiltak på anmodning. Et argument mot et slikt valg er at det bør ligge til kommunalt nivå å ta en slik beslutning da det er barnevernstjenesten som kjenner barnet best.

Til tross for innvendingen vil Bufdir foreslå at Bufetat gis hjemmel i forskriften til å beslutte type tiltak i akuttsituasjoner. Bufdir argumenterte også i høringen til den nye barnevernsloven for at Bufetat bør ha det avgjørende ordet ved tiltaksvalg i akuttsituasjoner. Vi gjentar her argumentasjonen:

Bistandsplikten i akuttsaker

Departementet ber om innspill fra høringsinstansene på hvorvidt det bør være Bufetat, og ikke kommunen, som skal avgjøre om barnet skal tilbys beredskapshjem eller plass i akutt institusjon. Direktoratet mener Bufetat i akuttsaker bør ha det avgjørende ordet i tiltaksvalget mellom beredskapshjem eller akuttinstitusjon.

Akutthenvendelser kommer uten forvarsel og krever et umiddelbart tilbud, noe som gjør det svært krevende for Bufetat å planlegge og organisere tiltaksapparatet som skal tjene akutthenvendelsene. Avhengig av omfanget av akutthenvendelser, kan antall egnede akutt plasser være begrenset fra tid til annen. Større handlingsrom for Bufetat ved valget mellom tiltaksalternativer, kan bidra til bedre oversikt over tiltaksapparatet for akutt plasseringer og dermed også en mer håndterlig planlegging og organisering. Dette vil bidra til en bedre økonomistyring. Vi mener større handlingsrom for Bufetat ved tiltaksvalg i akuttsaker, også vil ha positive følger for utøvelsen av bistandsplikten samlet sett. Bedre

oversikt vil gi bedre styring og et bedre utgangspunkt for å vurdere hvilke tiltaksalternativer som kan være best egnet for det enkelte barn i den enkelte sak.

Tidsaspektet i en akuttsak, tilsier uansett at det helt sentrale ved akutthenvendelser er å umiddelbart sikre et tiltak som er egnet og forsvarlig ut fra barnets behov. Det spiller i slike saker mindre rolle om tiltaksalternativet består av plass i beredskapshjem eller akuttinstitusjon, så lenge det er egnet og forsvarlig ut fra barnets behov.

Ansvar for å fremskaffe tilstrekkelig grunnlag for tiltaksvalg

Utkast til forskriften § 4 andre ledd:

Ved utøvelsen av sin bistandsplikt skal Bufetat legge kommunens informasjon om barnets og familiens behov til grunn, herunder om barnet har behov for forsterkningstiltak eller annen særskilt tilrettelegging.

Bufdir legger i likhet med departementet til grunn at Bufetat ikke har rettslig grunnlag for på egen hånd å innhente opplysninger om barnet, men må bygge på opplysninger fra barnevernstjenesten. Forslaget tydeliggjør ansvarsfordelingen, slik at det skal være tydelig hvem som har det siste ordet når dialog mellom forvaltningsnivåene ikke fører frem.

Vi vurderer imidlertid at kommunens ansvar for å gi tilstrekkelig informasjon når det anmodes om bistand, med fordel kan følge direkte av forskriften, da tilstrekkelig informasjon er en nødvendig forutsetning for Bufetats mulighet til å utøve bistandsplikten på en forsvarlig måte til beste for barnet. Utilstrekkelig informasjon medfører helt klart risiko for feilplasseringer og skaderisiko for det enkelte barnet. Det er en sterk avhengighet mellom muligheten til å utøve bistandsplikten på en forsvarlig måte, og kommunens ansvar for å gi tilstrekkelig informasjon.

Dersom Bufetat vurderer at det er behov for mer informasjon, skal Bufetat etterspørre dette. Bufetat kan imidlertid ikke kreve eller pålegge kommunen å legge frem mer informasjon. Vi foreslår med samme argumentasjon som i avsnittet over, at det også forskriftsfestes at Bufetat skal etterspørre ytterligere informasjon ved behov. Selv om regelverket allerede i dag åpner for en slik faglig dialog vurderer vi at et tydelig mandat for Bufetat til å etterspørre denne type informasjon vil kunne bidra til forutsigbarhet i samhandlingen.

Bufetats innhenting og formidling av opplysninger om fosterhjem

Utkast til forskriften § 5 andre ledd:

Opplysninger om fosterhjemmet som Bufetat har innhentet i forbindelse med rekruttering og opplæring av fosterhjemmet, herunder politiattest, skal formidles til kommunen.

I forskriftsutkastet § 5 andre ledd forutsettes det at Bufetat har innhentet opplysninger om fosterhjemmet. I høringsnotatet anerkjenner departementet hvordan Bufetat i dag jobber med å rekruttere fosterhjem, herunder at det innhentes opplysninger om fosterhjemmet i forbindelse med rekruttering og opplæring av fosterhjemmet.

Det er nødvendig at Bufetat har tilstrekkelig behandlingsgrunnlag for rekrutterings- og opplæringsformålet i henhold til personvernreglene. Vi ber departementet sikre dette. En måte å gjøre dette på kan være å innta en bestemmelse i forskriften som tydeliggjør at Bufetat, som ledd i rekrutterings- og opplæringsansvaret, kan innhente opplysninger som er nødvendig for å rekruttere fosterhjem.

Direktoratet mener ellers at bestemmelsen bør tydeliggjøre at Bufetats plikt relaterer seg til «relevante» opplysninger, slik departementet selv presiserer under omtalen av bestemmelsen (høringsnotatets punkt 4.2.3 side 23)

Bufetats rolle når kommunens vurderinger av slekt og nettverk er åpenbart mangelfulle

Utkast til Bufetatforskriften § 5 tredje ledd:

Bufetats plikt gjelder dersom kommunen dokumenterer vurderingen av hvorfor det ikke er valgt et fosterhjem i barnets familie og nære nettverk.

Av pedagogiske grunner, for å understreke at Bufetat og kommunen må samarbeide for å finne fosterhjem, ber vi departementet vurdere om det kan tas inn i forskriftsteksten at Bufetat kan etterspørre utfyllende informasjon om vurderingene.

Med hilsen

Anders Henriksen
divisjonsdirektør

Charlotte Stokstad
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Tenk miljø – velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no